

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 9. Spera, & time.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

peccatum tam splendô vocabulô ornavit; doctus, clariores nos fore post culpam, si poeniteat culpâ. Oliva t. 2. Strom. §. Ego autem &c.

Et filii ejus erit spes. Prov. 14. 26. Beda, &c. pronomen *Ejus* referunt ad timorem Domini: id est, iis, qui summè timent Deum: aded, ut ex timore Domini, velut è matrice fati, concepti, & geniti, videantur, erit spes, tutela, & protectio. Cornelius hic.

Bonus est Dominus sperantibus in eum. Thren. 3. 25. Et, nè otiosa sit spes, addidit: *anime querenti illam.* S. Paschasius hic.

Misericordiam, & judicium, custodi; & spera in Deo tuo semper. Of. 12. 6. q. d. si hoc cares, vana est tua spes. Diez. conc. 4. in Comm. Virg.

Ex Novo, & Patribus, aliis.

Memento mei, cum veneris in regnum tuum. Luc. 23. 42. Videbat se jam latro Christi gratiâ victorem de Mundo, & diabolo; multâ patientiâ se DEO in holocaustum obtulerat; & inde ab eo sperat regnum. Pl. 4. 6. *Sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino.* Sylveira hic.

Expectantium aqua motum. Joan. 5. 3. In omni expectatione bonorum sperandorum patientiâ opus est. Hinc Jacobus ait sub similitudine in spe agricolæ: *patientes estote—ecce agricola expectat.* cap. 5. 7. Sim. Cass. lib. 5. cap. 27.

Supervacue in Deo sperare convincitur, qui, sine operum bonorum exercitatione, divinâ se credit posse fruitione latari. S. Laurent. Just. f. in festo Corp. Chr.

Spes sine vitâ virtutum, & devotionis dulcedine, non est spes, sed præsumptio. S. Bernardus. S. sup. Salve.

Spes ad modum fumi ex igne, id est, charitate, provenit; in alto ascendit, in fine deficit, id est, in gloria. S. Thom. Aqu. prologo in ep. Eph.

Conchæ in littore ad Orientem solem panduntur. Lem: *spes dilatat.* *Bonus est Dominus sperantibus in eum, anime querenti illum.* Thr. 3. 25. Helius

Anchora infixâ, sed fune rupto, quod alligata erat Lem: *Tolle fidem; spes nulla futura est.* *Deus autem spei repleat vos omni gaudio, & pace in credendo; ut abundetis in spe, & virtute Spiritus.* S. Rom. 15. 13. Id.

§. IX.

Spera, & time.

Num. 1.

Symbola.

Ex Veteri.

Viditque in somnis scalam. Gen. 28. 12. S. Hieron. ep. ad Geront. Ascendebant Angeli, & descendebant: ut nec peccator desperet salutem; nec iustus de sua virtute securus sit. Sunt, qui quandoque Angelicâ puritate nitentes, conversationem suam in cælo habere videbantur, miserè ceciderunt. Sic è contrâ plu-

ret, qui à terrena, & bestiali vitâ, poenitentia pennis, ad angelicam, & celestem, vitam ascendunt. Ramirez in 3. ep. 5.

Per diem in columna nubis; & per noctem in columna ignis. Ex. 13. 21. Docemur, inter timorem, & spem, incedere, in columnâ nubis lucidâ, & ardente, quâ populus Hebræus ducebatur. Sic intelligit S. Clem. Alex. Orat. ad Græcos: hoc simul est gratia, & timoris, indicium. Si obedieris, lucem; si non obedieris, ignem. Fernandus in Gen. 1. 1. Sect. 1.

Dominus Deus tuus ignis consumens est. Deut. 4. 24. Et tamen dicitur Cant. 1. 2. *oleum effusum?* Cur? ignis est, ut peccator timeat; oleum, ut speret misericordiam. Psal. 146. 11. *beneplacitum est Domino super timentes eum; & in eis, qui sperant super misericordia ejus.* Sylveira in Luc. 5. q. 16.

Nè declines ad dexteram, neque ad sinistram. Prov. 4. 27. Nè præsumas ad regnum de iustitia tua; nè præsumas ad peccandum de misericordia Dei: ab utroque te revocat præceptum Domini divinum; & ab illi altitudine, & ab ista profunditate. S. August. in Pl. 31. Iustus declinat ad dexteram, qui de sua iustitia, & viribus, præsumit: injustus declinat ad sinistram, qui, propter carnis fragilitatem, salvari se posse desperat. Salonijs in Pl. 4. 27.

Lava ejus sub capite, meo, & dextera illius &c. Cant. 2. 6. Lava sponsi iustitia est, quæ per timorem fulcit Ecclesiam, nè corrumpat in peccatum: dextera sponsi est misericordia, quæ per spem amplexatur, & consolatur Ecclesiam, nè desperet: *sperantem in Domino misericordia circumdabit.* Hugo Card. hic.

Surge Aquilo, & veni Austro. Cant. 4. 16. Aponius per Aquilonem intelligit metum; per Austrum verò spem. Hi venti, licet oppositè à regione perflent, mirè conspirant, hortum sponse ut ventilent, & odorem flores exhalare faciunt. Pinna Ethol. 17.

Ex Novo.

Non fiat fuga vestra in hyeme, vel Sabbatho. Matth. 24. 20. Hyeme à Deo fugit, qui, consideratâ severitate iustitiæ suæ, nimio terrore concussus, in desperationis barathrum ruit. Fugit autem Sabbatho, qui nimis de Dei bonitate præsumit. S. Bernardinus f. 30. Act. 2.

Erat aspectus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus sicut nix. Matth. 28. 3. S. Gregor. hom. 21. in Evang. in fulgure terror timoris est, in nive autem blandimentum candoris. Quia verò omnipotens Deus, & terribilis peccatoribus, & blandus est iustis; rectè testis resurrectionis ejus Angelus, & in fulgure vultus, & in candore habitus, demonstratur: ut de ipsa sua specie & terretet reprobos; & mulceret pios. Unde rectè quoque populum per desertâ gradientem, columna ignis in nocte, & columna nubis præibat in die. In igne terror est, in nube autem nivis blandimentum: dies verò vita iusti; & nox accipitur vita peccatoris. Sylveira Marci 16. q. 11.

Habeat

Habebat in dextera sua stellas septem, & de ore ejus gladius &c. Apoc. 1. 16. Cur gladium jungit? Richardus à S. Vict. postquam dixit, quod habebat septem stellas in dextera sua, ut hoc eis esset ad consolationem; statim addidit, quod gladius ex utraque parte acutus de ore ejus exibat; quod esset ad correptionem: & illud conferret fiduciam de gratia; illud incuteret terrorem de negligentia: ut inde sumerent securitatem, ne desperarent; hinc cautelam, ut semetipsos emendarent. Stellas ingerit spem, gladio timorem: ut cum spe, ac timore, viventes cautos se habeant; ut timore poenas fugiant, spe ad præmia animentur. Sylveira hic.

Iris erat in circuitu sedis. Apoc. 4. 3. Iris, quæ thronum Dei cingebat, ex Ruperto, misericordiam denotabat. Et quidem ex instituto pacis Symbolum fuit: auditò tamen iridis nomine serenitatem in aere concipis. At subdit: *& de throno procedebant fulgura & voces & tonitrua.* Oclavianus in Eccl. 2. 7.

In peccatoris pectore debet spes, & formido, conjungi: quia in casum misericordiam sperat, si non etiam justitiam timeat: in casum justitiam metuit, si non etiam de misericordia confidit. Mola superior, & inferior, ita sibi necessario junguntur, ut una sine altera inutiliter habeatur. Ita S. Rupertus Abb. 1. 1. in Deut. 29.

Tunica tua est spes ad DEUM: quia sicut tunica habet duas manicas; sic in spe sit misericordia, & justitia: ut sic speres de DEI misericordia, quod non negligas justitiam ejus: & sic cogites justitiam ejus, ut non obliviscaris misericordiam. 1. 1. Revel. S. Brig. c. 7. V. B. Virg.

Vide plura Misericordia. Justitia.

Num. 2.

Motiva.

Ex Veteri.

Deducit ad inferos, & reducit. 1. Reg. 2. 6. S. Gregor. hic: Ut mortificet, ducit ad inferos; & ut vivificet, reducit ab inferis. Omnipotenti enim Deo ad inferos ducere est peccatorum corda aeternorum cruciatuum consideratione terrere. Et quoque ab inferis reducere, est territas poenitentium, atque commissalugentium mentes spe vite indeficientis attollere. Apud Pinna in Eccl. Ethol. 17.

In manibus portabunt te. Pl. 90. 12. Vultis scire, quas intelligam duas manus? duplicem utique demonstrationem: dum scilicet hinc tribulationum brevitatis, inde aeternitatis tribulationis, demonstratur. S. Bernardus hic. q. d. duæ hæ manus (non enim dicitur, in manu) sunt spes, & timor; quibus custodiunt, & protegunt, Angeli clientes suos. Pinna Ethol. 17.

Recordatus est misericordiam suam, & veritatis suam. Pl. 97. 3. In uno commonet, ut misericordem Dominum quaramus; in altero, ut futurum Judicem formidemus. Sic ista salutaris, pretioque, conjunctio; & spei nobis causas tribuit, & timoris. Cassiodorus hic.

Consilium meum placeat tibi; & peccata tua elemosynis redime-forfitan ignoscet delictis tuis. Dan. 4. 24. Cur dubiam fecerit indulgentiam? *forfitan ignoscet.* S. Chrylost. hom. 25. in Act. hoc dixit, non ambigens; sed volens regem amplius terrere. Si enim affirmando dixisset; negligentior factus esset: metus enim à dubitatione profectis magis impellit; & propter hoc certum, & manifestum non fecit. Did. Niss. ser. 6. D. 4. Quadr. §. 6.

Ex Novo, & Patribus.

Accessit retrò. Matth. 9. 20. Audiens beneficia in suos populares sperat attractu vestis salutem. *Accessit tamen retrò.* Cur non ante faciem? Timore, qui immunda, & indigna. S. Chrysol. l. 34. agebat mulier, ut sibi, & rediret sanitas, & verecundia non periret: curabat, ne cura sua ad curantis redundaret injuriam: providebat, ut redderetur sibi salus, salvâ reverentiâ Salvatoris. Sylveira in Apoc. 1.

Simile homini Regi. Matth. 22. 2. Vive inter spem, & metum. Quot perierunt, qui Deum hominem tantum cogitarunt, dum viverent; & in Deum Regem incurrerunt in morte: qui in vita nimis profisi de misericordia DEI, in morte incidunt in illius justitiam. Did. Niss. D. 19. Pent. §. 5.

Tunc abiit unus de duodecim. Matth. 26. 14. S. Chrylost. hom. de prodicione Judæ: quando prostituta lupanar exivit, Discipulus gehennam intravit. Non ergo, videndo meretricem, de tua liberatione desperes: sed & Judam cogitando, non debes esse securus! utrumque enim periculosum est, & confidentia, & desperatio. Vide, licet frequenter, & spem, & timorem, Deus conjungit; quibus homines à peccatis eruat: timorem ex ruina recedentis Judæ; & spem ex accedentis Magdalene conversione, facit. Pinna Ethol. 17.

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Matth. 26. 41. Timorem, & spem, Deus nobis iadidit in ipsâ hominis formatione. Nam, ut notat S. Chrylost. hom. de humilit. animam condidit spirituales, & Angelis affinem; quæ nos in spem erigeret patriæ cœlestis. Corpus verò animale; quod nos ad ima traheret, & timorem incuteret: ut inter superna; & inferna; suspensi, speremus, & timeamus. Pinna Eth. 17.

Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Luc. 5. 8. Ex hoc duo notantur: timor de peccatis, *exi à me &c.* spes de misericordia. *procidit ad genua Jesu.* S. Antonius s. D. 5. Trinit.

Ecce mulier. Luc. 7. 37. Non contemplatur facies epulantium; id solum agere intenta, quâ parte possit adire Jesum. Non interrogat, non interrogatur; omnia in silentio sunt. Inter spem, & metum, consistebat. Impellebat spes, repellebat metus, ne procelleretur à voto. Sim. Cass. l. 9. c. 28.

Stans retrò secus pedes ejus. Luc. 7. 38. Goffridus Abb. l. 9. hæc peccatrix, dum dilectio dat ei spem, & memoria suorum peccatorum incutit timorem; dubitavit penè, quid faceret? quoniam ad Christum accedere pro-

Sss s 3

pius,

nia con-
armen-
quod,
undum
ommo-
la. 1.
si non
ngi gu-
plare,
n Dei:
e cum
72. 5.

hostis,
s quod
natio-
usc. de

sunt;
es ab
s, cir-
aben-
quan-
lesia:
illis.
gelo-
agnæ
ctus.

Me-
o, ad-
ten-
ut in
4. in
tor;
3. de
num
& vi-
luit.
no-
gna-
ngi;
am,
atur.

mi-
cun-
ulis
um.
an-
rœ-

mod
atas
qui
mi-
ex
vo-
læ,
19.
ter.
Qui

pius, recordatio criminum, & timor, eam retardabant: & ab illo abstinere diutius spes, & dilectio, prohibebant. Timore tandem bonæ spei concorditer sociatō, ambo duces peccatricis mulieris fiunt. Beati tales duces! quia semper ad Christum ducunt. Sylveira hic.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. 43. O res novas; & admirabiles! latro cum Christo, cum diabolo Discipulus Judas! Lux est in tenebras conversa; tenebræ sunt in lucem commutata: Agnus lupus, & lupus agnus. S. Chrysof. tom. 6. orat. in descensum Christi ad inferos. Sed, ne fortè, charissimi, aliquem nimis securitas credulitatis; ne fortè dicat aliquis in corde suo: non me usque adeò conturbet, & cruciet, rea conscientia. Video sub momento, video sub exiguo spatio, latroni crimina sua donata; & mihi resoluta, mente concipiuntur. Primum considerandum in latrone illo, non solum credulitatis compendium, sed devotio; sed temporis illius, sub quo hæc agebantur, occasio; quò iustorum legitur titubasse perfectio. - Immittit diabolus securitatem, ut inferat perditionem: neque dinumerari possunt, quantas hæc inanis spei umbra deceperit. De terreat, quæso, nos ab hac persuasione innumerabiles populi, sub tali securitate nudi, & vacui; bonis; & malis pleni, ex hac luce prærepti. Ipse se seducit; & de morte sua ludit, qui hoc cogitat: potest mihi extremi temporis indulgentia subvenire. Non est hoc: primum, quia periculosissima est in ultimum diem promissa securitas: deinde stultissimum est; ut causa, quæ de necessitatibus agitur æternis, inutilitatis vitæ deficientis committatur extremis. - Ille autem beatus latro vitæ prædam subito rapiens, nec salutis tempora scienter distulit, nec remedia statûs sui in momenta ultimæ felicitatis fraude posuit. S. Aug. l. 120. de temp.

Infremuit. Joan. 11. 33. Lazari resuscitatio typus est resuscitationis peccatoris à morte culpæ ad vitam gratiæ. Multa egit in resuscitatione Lazari Christus; docens, difficultatem resuscitationis spiritualis. *Infremuit*: ne putemus, illum fore perpetuò bonum, dulcem, suavem. Sed cogitemus, illum scire etiam leonis instar fremere. Dæmon facit contrarium: ante peccatum facilem promittit veniam, misericordiam extollit, minuit iustitiam. At, post peccatum, dum redire vis ad poenitentiam; vertit folium S. Gregorius Nyss. hom. 5. in Cant. Sathanam vocat dæmonium improbum, & Lunare, hoc est, Lunæ simile: quia sicut illa suas habet, per intervalla, accretiones, & diminutiones; sic dæmon de iustitia dimittit ante peccatum, eandem post peccatum auget. Did. Niss. ser. 6. Dom. 4. Quadr. §. 6.

Ex utroque homines periclitantur; & sperando, & desperando. Sperando quis decipitur; qui dicit, bonus est Deus, misericors est Deus; faciam, quod mihi placet, quod lubet: laxem habenas cupiditatis meis, impleam desideria animæ meæ. Spe isti periclitantur &c. Metuendum est, ne te occidat spes; & cum multum speras de misericordia, incidas in iudicium, S. August. t. 33. in Evang.

Nemo præsumat de meritis suis; nullus desperet de malis suis. S. Chrysof. in Pf. 41.

§. X.

Spes longanimitis.

Ex Veteri.

Concepit, & peperit filium in senectute sua. Gen. 21. 2. Ubi Abrahami devotio plus emicuit? expectatione? an oblatione filij sui? Zeno Veron. l. 1. de Abrah. Abraham Patriarcha nosster exploratus à Deo, in senectute suscepit filium. Nihil tamen sollicitum patri - Ecce prima devotio, libenter excipere, quod serò datur. Magna devotio, quæ filium immolat; sed prima, quæ expectat. Naxera in Jos. 10. §. 40.

Deprecatusque est &c. Gen. 25. 21. Hebr. *Ferbar*, id est, multum, & instanter precatus est. Unde S. Chrysof. hom. 49. cenet, Isaac per viginis annos orasse pro sterilitate Rebeckæ tollenda; ac vigesimo demum anno impetrasse. S. Iustus ille, inquit, ita virtute praditus, & tantam apud Deum gratiam habens, tantam præ se tulit constantiam, & studium, continuo Deum orando, ut solveretur Rebeckæ sterilitas. Quid dicemus nos qui tantis peccatorum oneribus premimur: sed, etsi parvò tempore studium aliquod exhibuerimus, torpescimus & resiliimus; nisi statim exaudiamur &c.

Imple cornutum oleo; & veni, ut mittam te ad Isai Bethlechemitem: providi enim in filio eius mihi regem. 1. Reg. 16. 1. Dicitur Deus Davidem, cum adhuc puer esset, in regem elegisse: sed, priusquam illud impletur, multum temporis præterit, plurimosque labores David perpeius fuit. Quibus exactis possessionem regni suscepit. Diez. conc. 3. D. 2. Epiph.

Asael cursor velocissimus. 2. Reg. 2. 18. Asael, dum nimis currit in victoria, occisus est, v. 23. S. Paschal. l. 5. in Thr. Asael cursor erat velocissimus, tanquam unus ex capreis; nesciens veloces animi motus patientiâ, & gravitate, temperare. Unde, dum velocius sequitur hostem, ictus vulnere perit. Bæza t. 2. l. 2. c. 9. §. 3.

Salomon statuit duas columnas in porticu templi. 3. Reg. 7. 21. vide hoc titulo §. 1. sub initium.

Posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrium vestrum, diem constituistis ei &c. Judith. 8. 13. *Expectemus humiles consolationem eius.* v. 20. &c.

A custodia matutina usque ad noctem, speret Israel in Domino. Pf. 129. 6. *De mane usque ad vesperam finies me.* Is. 38. 12. id est, consummabis me. Non in solo mane visitationis, aut tantum in vespera tentationis; sed in utroque simul erit perfectio mea. Stultus ego, qui tantum sperabam usque ad manè; cum David dicat: *à custodia &c.* S. Bernardus serm. de Cantico Ezechia Proph.

Metuentes Dominum sustinete misericordiam eius. Eccl. 2. 7. Horologium, quod in pectore gestatur holoserico obductum, silet quidem; sed suo tempore, cum opus erit, vocem dabit. Dabit etiam suum auxilium Deus expectan-